

mes ved, at der gives Folkekirkens Præster Ret og Frihed til at nægte at foretage Vielser, der stride mod deres Samvittighed. En saadan Frihedsordning vilde for mig staa som Idealet. Men nu er det jo saa, at Idealet i denne syndige Verden har svært ved at realiseres, og jeg vender mig derfor til den Realitet, som foreligger i det os her forelagte Lovforslag, der jo gaar ud paa at indføre tvungent borgerligt Ægteskab. Denne Tvang kan jeg, som man efter det af mig her udviklede vil vide, ikke finde videre tiltalende, ikke blot, fordi jeg sætter Friheden saa højt, og fordi den Tvang, som vedblivende vil komme til at hvile over alle Folkekirkens Medlemmer med Hensyn til Ægteskab, strider mod mine egne principielle og individuelle Anskuelse, men endnu mere af Hensyn til den store Befolknings Følelser. Om disse Følelser kan der ganske vist tvistes, særlig om deres Art og Styrke. Jeg hører ikke til dem, der ville stille Sagen paa Spidsen, og skal derfor være villig til at indrømme, at det er muligt, at disse Følelser ikke, som der fra mange Sider paastaas, bunde i en ligefrem Forargelse over at se det tilvante højtidelige, kirkelige Ægteskab forvandet til en simpel borgerlig Akt. Men hvad jeg tror at turde hævde med Rette og uden at nogen begrundet Indsigelse kan rejses imod mig, er, at i den store Befolknings brede Lag findes der sikkert ingen Trang til tvungent borgerligt Ægteskab, lige saa lidt som der fra den Side er rejst noget Krav derom; nej, Kravet er ene og alene rejst af et forsvindende Mindretal i vort Folk, og dette Mindretal — det beder jeg lægge Mærke til — vil ikke nøjes med selv at faa den frieste Adgang til borgerlig Vielse, men vil søge gennem et Lovbud at tvinge det store Flertal af Folket til at lade sig vie paa samme Maade som det selv ønsker. Hvad det for mig kommer an paa, er Hensynet til Befolkningen, Hensynet til, at ikke et lille Mindretals Ønsker skulle være bestemmende og afgørende for det store Flertal, et Hensyn, som forekommer mig at være virkelig begrundet og berettiget. Selv om man vil antage — og jeg vil ogsaa her som før være villig til at antage det gunstigst mulige — at en ikke ringe Del af Befolkningen staa temmelig indifferent over for Sagen, saa turde det være sikkert nok, at overmaade mange ville finde deres Følelser om Ægteskabets Hellighed krænkede. Manges Begreber og gode, gamle, heldigt virkende Anskuelse om Ægteskabets religiøse Be-

tydning vil undergaa en stor Forandring, naar de se Ægteskabets højtidelige Indgaaelse i Kirken for Herrens Alter ombyttet med en Akt, der kan foregaa i ethvert som helst Hus og foretages af en tilfældig Funktionær, hvis Hverv endogsaa gaar paa Omgang.

Saaledes som jeg her har tilladt mig at skildre det, har mit oprindelige Syn paa denne Sag været, og jeg tror at turde sige, at paa tilnærmelsesvis ganske samme Maade have mine nærmeste Meningsfæller set paa den. Det er jo sikkert nok, at der i Befolkningen hidtil har vist sig at være en stærk Modvillie mod det tvungne borgerlige Ægteskab. Der er her i Tinget af den højtærede Formand i et tidligere Møde anmeldt en Adresse mod tvungent borgerligt Ægteskab, jeg tror, det er fra Aarhuseggen fra blot to Sogne. Denne Adresse, der er underskrevet af henimod 1,000 folkekirkelige Medlemmer over 18 Aars Alderen blot fra disse to Sogne, er dog et Fingerpeg om, hvorledes Stemningen i Befolkningen er. Under Sagens Gang er der, synes det, foregaaet et ret stærkt Omslag i Præstestandens Stemning. Der er derved kommet et nyt Moment til, som maa øve Indflydelse — i alt Fald over det Indflydelse paa mine oprindelige Anskuelse. Der blev i Gaar fra Formandsstolen anmeldt en Adresse underskrevet af ikke mindre end 737 Præster i Folkekirken, og saa vidt jeg ved er hele Antallet 1,200. Vel ere nogle af Underskriverne stemte for det fakultative borgerlige Ægteskab, medens andre foretrække det tvungne, men alle ere de fuldstændig enige om at rette en Bøn til Regering og Rigsdag, om at denne Sag maa finde sin Løsning i indeværende Samling, hvilken Ordning man end vil vælge. Det vil alt saa sige, at Flertallet af Landets Præster foretrækker en tvungen borgerlig Ægteskabsordning, fremfor den nuværende Tilstand. Det er jo saa naturligt, at en saadan Udtalelse fra et saa stort Flertal af Præstestanden maa øve sin Indflydelse, ikke mindst fordi man med Sikkerhed kan antage, at den ny Stemning i Præstestanden vil paavirke den almindelige Folkestemning. Det er ganske vist et ret mærkeligt Omslag, der her synes at være foregaaet i Præsternes Opfattelse. Thi man vil jo vide, at det er ikke ret længe siden, at der har foreligget os en anden præstelig Adresse med adskillige Hundrede Underskrifter, hvori man bad om, at Bestemmelserne om borgerligt Ægteskab maatte blive fakultative og ikke obligatoriske.